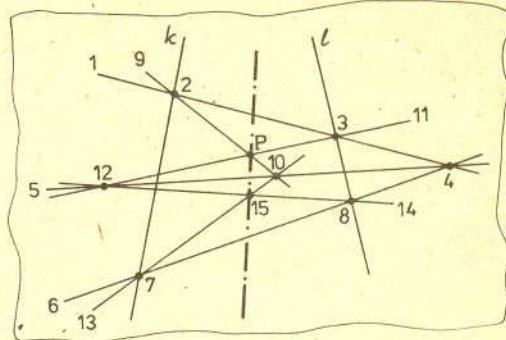

Zabawnym zastosowaniem twierdzenia Desarguesa jest konstrukcja (samą linijką) prostej przechodzącej przez punkt wspólny dwóch prostych przecinających się daleko poza kartką papieru, na której mamy konstrukcję wykonać. Oto ta konstrukcja:

Dane są proste k i l oraz punkt P . Rysujemy prostą 1 przecinającą k i l w punktach 2 i 3 i nie przechodzącą przez P . Obieramy na niej punkt 4, przez który prowadzimy inne (również nie przechodzące przez P) proste 5 i 6. Prosta 6 przecina k i l w punktach 7 i 8. Prosta 9 przez P i 2 przecina 5 w punkcie 10, prosta 11 przez P i 3 – w punkcie 12. Proste 13 (przez 7 i 10) i 14 (przez 8 i 12) przecinają się w punkcie 15. Prosta przechodząca przez P i 15 musi przejść przez punkt przecięcia prostych k i l . Prawda?

Małą Deltę przygotował Marek KORDOS

Rozwiązanie zadania M 556.
Niech $a \leq b$. Jeśli jest k serii liter A , to litery B mogą utworzyć $k - 1$, k lub $k + 1$ serii. Ponieważ $k \leq a$, więc w przypadku gdy $a = b$, można otrzymać co najwyżej $2a$ serii. Jeśli zaś $a < b$, to maksymalna liczba serii wynosi $2a + 1$.
Ostatecznie, maksimum liczby serii wynosi $2a$ dla $a = b + 2 \min(a, b) + 1$ dla $a \neq b$.

Rozwiązanie zadania F 279.
Aby na podstawie dopplerowskiego przesunięcia linii widmowych można było zaobserwować zmianę prędkości, wielkość przesunięcia musi być większa od naturalnej szerokości linii widmowych, która wynika m.in. z ruchu cieplnego molekuł na powierzchni Słońca. Oznacza to, że prędkość statku v musi przekraczać średnią prędkość molekuł wodoru, która dla $T = 6000$ K wynosi $v_T = 10^4$ m/s. A więc

$$v \geq v_T = 10^4 \text{ m/s.}$$

Minimalną liczbę szczelin siatki dyfrakcyjnej określimy na podstawie zdolności rozszczepiającej

$$R = mN \geq \frac{\lambda}{\delta\lambda} \approx \frac{c}{v}$$

Dla $m = 2$ otrzymujemy $N \geq 1,5 \cdot 10^4$.

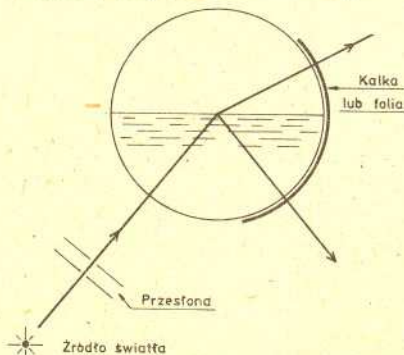
Wydział Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego

KORESPONDENCYJNY KLUB FIZYKÓW

Drodzy Członkowie i Sympatycy Klubu!

Postanowiliśmy wprowadzić punktację i nagrody za najlepsze rozwiązania problemów przedstawionych w kolejnych wydaniach Klubu. Co miesiąc będziemy przyznawali nagrodę książkową dla autora najciekawiej opracowanego rozwiązania.

- Postaraj się o rurkę szklaną w kształcie litery U (kupiłem taką rurkę za 200 zł w sklepie z wyposażeniem akwarium). Umocuj ją w pozycji pionowej i napełnij jakąś cieczą, na przykład wodą. Słup cieczy w rurce wpraw w drgania, na przykład przez lekkie dmuchnięcie w jedno z ramion rurki. Słup cieczy będzie się wahać. Zbadaj doświadczalnie, od czego zależy okres wahań. A może potrafisz wyprowadzić wzór na okres wahań i sprawdzić go doświadczalnie?
- Zbadaj, ile wynosi kąt graniczny padania dla całkowitego odbicia na granicy ośrodków woda – powietrze. Proponuję wykorzystać w tym celu słoik typu twist napełniony do połowy wodą z niewielką (parę kropeł) domieszką mleka, aby widać było w wodzie bieg promieni świetlnych. Rysunek podpowie ci, jak przeprowadzić pomiary.
- Zbadaj rozchodzenie się fal poprzecznych na powierzchni wody w wannie. Źródłem fal mogą być krople spadające z mokrej gazy. Proponuję wykonanie dokumentacji fotograficznej obserwowanych zjawisk. Oto garść propozycji: a) fala kołowa, b) pojedynczy impuls, c) odbicie fal, d) zjawisko Dopplera. Mile widziane własne pomysły.

Listy prosimy przysyłać pod adresem:

Korespondencyjny Klub Fizyków, Wydział Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego, ul. Hoża 69, 00-681 Warszawa.

Redaguje doc. dr Tomasz HOFMOKL